

Logatec, 27. 10. 2017

Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije
Direktorat za organizacijsko zakonodajo
in pravosodno upravo
Generalna direktorica mag. Evelin Tratar Pristavec

Poslano po elektronski pošti:

gp.mp@gov.si

Zadeva: Predlog Zakona o sodnih izvedencih, cenilcih in tolmačih (strokovno usklajevanje 11.09.2017) – Mnenje in pripombe Združenja SCIT

Spoštovani,

Združenje stalnih sodnih tolmačev in pravnih prevajalcev Slovenije SCIT Ministrstvu za pravosodje Republike Slovenije v prilogi posreduje svoje **mnenje in pripombe na predlog Zakona o sodnih izvedencih, cenilcih in tolmačih**, ki ste ga nam poslali s pozivom za strokovno usklajevanje dne 11. 9. 2017 (štev. 007-295/2017/1).

mag. Viktorija Osolnik Kunc

Predsednica Združenja SCIT

Priloga:

Mnenje in pripombe na predlog Zakona o SICT

Mnenje in pripombe Združenja SCIT na predlog Zakona o SICT

Uvodoma naj povemo, da cenimo vloženo delo Ministrstva za pravosodje v pripravo predloga Zakona o sodnih izvedencih, cenilcih in tolmačih (ZSICT) z izhodiščnimi tezami, strokovnimi pojasnili, s pregledom zgodovine normativnega urejanja in statističnimi podatki o razrešitvah in imenovanjih SICT. Gradivo smo skupaj z oceno stanja in razlogi za sprejem zakona, kot tudi cilje in načela zakona strokovnjaki za vprašanja o sodnem tolmačenju in prevajanju ter pravni strokovnjaki pozorno prebrali in pregledali.

V Združenju SCIT si za vse imenovane sodne tolmače v Republiki Sloveniji prizadevamo za kakovostno in učinkovito zakonsko ureditev, ožje za sodne tolmače, seveda pa tudi širše za sodne izvedence in cenilce.

Sledijo mnenje in pripombe na predlagani ZSICT:

1. Status (2. člen) in Sklicevanje na status (3. člen)

Ločevanje dela SICT v ZSICT na Status (2. člen) in Sklicevanje na status (3. člen), ki sledi 84. in 85. členu ZS je tudi na podlagi citirane odločitve Ustavnega sodišča U-I-84/15-19 v prvi vrsti namenjeno sodnim izvedencem in cenilcem. Ne glede na enak citat iste odločitve US RS o sodnih tolmačih, pa je treba nujno upoštevati, da je delo sodnega tolmača v primerih navedene v drugem odstavku 85. člena enako odgovorno kot delo za sodišča. Razlikovanje in rangiranje dela sodnih tolmačev na delo za sodišča in na delo za »vse ostale« bo v praksi privedlo do absurdne anomalije prvo- in drugorazrednih sodnih tolmačev. Doseglo bo ravno nasprotni učinek od želenega, za kar si predlagani novi ZSICT za vse tri skupnosti stroke prizadeva.

Predlog: Predlagamo, da se status in sklicevanje na status za sodne tolmače oblikuje ločeno od sodnih izvedencev in cenilcev oz. v obliki sklicevanja.

2. Sklicevanje na status (3. odstavek 3. člena)

Navezujoč se na pripombe iz 1. točke Mnenja in pripomb Združenja SCIT je prva alineja 3. odstavka 3. člena nedopustna. Opuščanje disciplinske odgovornosti sodnih tolmačev v primerih, ko dajejo ti tolmačenja in prevode na zahtevo strank zaradi uveljavljanja njenih pravic ali na zahtevo upravnega oz. drugega državnega organa predstavlja opuščanje zaveze ministrstva za celovito presojanje strokovnosti dela sodnih tolmačev. Zaradi načela delitve oblasti in prepovedi, da izvršilna veja oblasti posega na sodno, je nadzor nad delom sodnih tolmačev predvsem na področjih izven sodišč nujen in potreben.

Predlog: Navedeno točko se črta.

3. Sestava strokovnega sveta (6. člen)

2. odstavek 6. člena

2. odstavek 6. člena govori o načinu predlaganja članov v Strokovni svet. V primeru, ko bo za člana Strokovnega sveta za posamezno področje predlaganih več kandidatov, ZSICT v 3. in 4. stavku predvideva kriterije za poenotenje teh predlogov. Nadaljnje, v **četrtem oz. zadnjem stavku 2. odstavka 6. člena ZSICT** v primeru, ko poenotenje predloga za člana Strokovnega sveta ne bo možno doseči sporazumno, ta predlaga kriterij poenotenja predlaganih kandidatov na podlagi **najdaljšega nepretrganega obstaja statusa** sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača.

Predlagana rešitev je slaba, saj dolžina statusa SICT samo po sebi ni merilo za višjo raven strokovnosti in kakovosti dela. Ločiti je treba med »izkušnjami iz navad« in »strokovno prepoznavnostjo« na posameznem področju, zato predlagamo spremembo tega kriterija. Ministrstvo za pravosodje naj v primeru, ko med predlagatelji posameznih kandidatov za isto strokovno področje ne bo možno doseči sporazumnega skupnega predloga, **upoštevata naslednje kriterije:**

- kandidatovo odlično poznavanje strokovnega področja,
- njegovo sodelovanje na strokovnih dogodkih doma in v tujini,
- njegova prepoznavnost in citiranost v slovenskem in mednarodnem prostoru
- ter njegove strokovne publikacije s področja, ki ga naj bi zastopal kot član Strokovnega sveta.

Predlog: Predlagamo **vsebinsko spremembo 4. stavka 2. odstavka 6. člena**, ki govori o predlogu člana z najdaljšim obdobjem nepretrganega obstaja statusa sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača z upoštevanjem zgoraj navedenih kriterijev v alinejah.

5. odstavek 6. člena

5. odstavek 6. člena govori o imenovanju predstavnika sodstva kot člana Strokovnega sveta, ki ga imenuje predsednik Vrhovnega sodišča RS.

Potrebno je ob tem izpostaviti, da naj bo omenjeni član imenovan iz vrst prvostopenjskih sodnikov, ki se v praksi dejansko srečujejo s sodnimi izvedenci, cenilci in tolmači ter poznajo in razumejo njihovo delo.

Predlog: Predlagamo, da se 2. stavek 5. odstavka spremeni tako, da se glasi: »Predstavnika sodstva imenuje predsednik Vrhovnega sodišča RS **iz vrst prvostopenjskih sodnikov.**«

4. Pristojnosti (7. člen)

7. člen govori o pristojnostih Strokovnega sveta, ki so našteje v alinejah. Na več mestih je uporabljena dikcija: »s področja sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja« oz. »izdelava izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj«.

Pojem »tolmačenje« (glagolnik od *tolmačiti*) dopušča več možnih razlag, odvisno od razlagalca in vidika razlaganja. Pojem »sodni tolmač« v slovenski zakonodaji predstavlja osebo, ki »prevaja govorjeno in pisano besedo« (gl. 1. odstavek 2. člena Pravilnika o sodnih tolmačih), medtem ko pa je pomen glagolnika »(sodno) tolmačenje« v jezikovni razlagi ožji in se nanaša le na **ustno prevajanje**, pravne razlage pojma »sodno tolmačenje« pa slovenski pravni red ne pozna, pozna le »sodnega tolmača«. Pojem »sodno tolmačenje« je torej pojmovno ožji od pojma »sodni tolmač«.

Do razlik v namenski razlagi pojmov *sodni tolmač*, *court interpreter* ali *Gerichtsdolmetscher* prihaja zaradi različne pravne podlage, ki velja za sodnega tolmača po državah. V nemškem ali anglo-ameriškem pravnem sistemu je sodni tolmač oseba, ki skoraj izključno tolmači v sodnih postopkih ali za druge organe, ki potrebujejo tolmačenja. Pisne prevode oz. overjene pravne prevode (sodno prevajanje), pa nemalokrat opravlja t.i. *Urkundenübersetzer* ali *certified court translator*.

V izogib nejasni dikciji naj se termin »tolmačenje« v tej in vseh nadaljnjih rabah ZSICT dopolni z besedo »prevodi« oz. »prevajanje«. Sodni tolmač namreč na zahtevo opravlja tako prevode kot tudi tolmačenja.

Predlog: V vseh naštetih točkah 1. odstavka 7. člena, v katerih se uporablja besedo »tolmačenja« naj se ta ustrezno dopolni z besedo »prevodi« oz. »prevajanje«, kot na primer: »s področja sodnega izvedenstva, cenilstva, prevajanja in tolmačenja« ali »za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev, prevodov in tolmačenj«

5. Smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj (15. člen)

Pravilnik o sodnih tolmačih sodnega tolmača v 2. členu opredeljuje kot osebo, ki prevaja govorjeno in pisano besedo. Delo sodnega tolmača torej zajema opravljanje overjenih prevodov in tolmačenj.

Enako kot v 5. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* naj se tudi v 15. členu ZSICT glagolnik »tolmačenje« dopolni z besedo »prevodi« oz. »prevajanje«.

Splošne in posamične smernice, kot jih predlaga ZSICT se morajo nedvoumno nanašati tako na pisne prevode kot tudi na tolmačenja.

Predlog: V izogib dvournim oz. nejasnim interpretacijam, naj se v naslovu 15. člena ter v 1., 3. in v 5. odstavku navedenega člena pojmu »tolmačenje« ustrezno doda tudi pojem »prevodi« oz. »prevajanje«.

6. Pogoji za imenovanje (17. člen)

Predlog: 1. točka 1. odstavka 17. člena ZSICT naj se skladno s pojasnili navedenimi v 5. in 6. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* dopolni tako, da se bo ta glasila: »ima ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje za določeno področje dela izvedenstva, cenilstva, prevajanja in tolmačenja,«.

Predlog: 2. točka 1. odstavka 17. člena ZSICT naj se dopolni z besedo »bolonjski« tako, da se bo ta glasila: »ima univerzitetno izobrazbo ali končan **bolonjski** magistrski študijski program,«

7. Poseben preizkus strokovnosti (20. člen)

Predlog: 1. točko 1. odstavka 20. člena naj se skladno s pojasnili navedenimi v 5., 6. in 7. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* dopolni tako, da se bo ta glasila: »strokovnjakov s področja in podpodročja oziroma jezika, na katerem bo oseba opravljala izvedensko ali cenilsko delo oziroma opravljala prevode in tolmačenja,«

Predlog: 2. odstavek 20. člena naj se dopolni z manjkajočim besedilom tako, da se bo ta glasil: »Člani komisije morajo imeti najmanj takšno strokovno izobrazbo kot kandidat za sodnega izvedenca, **cenilca in tolmača.**«

8. Mentorstvo (22. člen)

Predlog: 6. odstavek 22. člena naj se skladno s pojasnili navedenimi v 5., 6., 7. in 8. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* dopolni tako, da se bo ta glasila: »Za izvedenska mnenja, cenitve **ali prevajanja in tolmačenja, ...**«

9. Imenik (23. člen)

2. odstavek 23. člena med javne podatke imenika uvršča tudi **podatek o zaposlitvi in drugem statusu**. Navedeni podatek ne sodi v javni del imenika, niti ni bil doslej vključen v javni del imenika SICT, navkljub citiranemu 88. členu ZS.

Objava takega podatka bi lahko vplivala na pristranskost pri izbiri posameznega SICT, saj bi ime delodajalca oz. drugi status lahko vplival na izbiro posameznega SICT-a.

Predlog: Predlagamo, da se podatek o zaposlitvi ali drugem statusu **ne uvršča v javni del imenika SICT**.

10. Dolžnost sporočanja podatkov (24. člen)

2. odstavek 23. člena

Predlagamo, da se rok, do katerega naj SICT sporočijo morebitne spremembe, naveden v **tretji vrstici 2. odstavka 23. člena:** »do konca prvega meseca«, zapiše nedvoumno.

Predlog: Predlagamo, da se navedeni del stavka spremeni tako, da se glasi »**do konca meseca januarja**«.

V **3. odstavku 23. člena** so naštetih podatki, ki jih naj SICT v enakem roku sporoči ministrstvu, pristojnemu za pravosodje.

1. – 3. točko 3. odstavka 23. člena

1. točka 3. odstavka 23. člena

Predlog: 1. točka 3. odstavek 23. člena naj se skladno s pojasnili navedenimi v 5., 6., 7., 8. in 9. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* dopolni tako, da se bo ta glasila: »Število izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev ali **prevodov in tolmačenj**,«

2. točka 3. odstavka 23. člena

Sodni tolmač opravlja prevode in tolmačenja na zahtevo sodišč ali drugih državnih organov, kot to zahteva drug zakon ali na zahtevo stranke za uveljavljanje njenih pravic (3. odstavek 84. in 2. odstavek 85. člena ZS). 2. točka 3. odstavka 23. člena ZSICT se **ne nanaša na delo sodnih tolmačev**, ampak na sodne izvedence in cenilce. V izogib dvoumni razlagi predlagamo spremembo celotne 2. točke 3. odstavka 23. člena.

Predlog: Predlagamo, da se 2. točka 3. odstavka 23. člena spremeni tako, da se glasi »**kopijo knjige prevodov in seznam tolmačenj organov in oseb, ki so zahtevali prevod ali tolmačenja**,«

3. točka 3. odstavka 23. člena

Podatki o nagradah oz. plačilih, ki so jih prejeli SICT v koledarskem letu so davčna tajnost. V tem smislu je omenjena točka nezakonita.

Predlog: Predlagamo, da se **3. točka 3. odstavka 23. člena črta**.

4. odstavek 23. člena

Ministrstvo za pravosodje, naj v primeru, da SICT ne bi v predpisanem roku ministrstvu posredovali zahtevanih izjav, določene v 1. – 3. točki 23. člena, SICT pošlje opomin pred izbrisom iz imenika SICT.

Predlog: Predlagamo, da se 4. odstavek 23. člena spremeni tako, da se glasi: »Če ministrstvo, pristojno za pravosodje, ne prejme pisnih izjav v predpisanem roku, **sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču pošlje opomin pred izbrisom iz imenika. Če pisnih izjav tudi po izteku roka zapisanim v opominu sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču ne prejme**, se ga izbriše iz tistega imenika, ki je objavljen na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, in ponovno vpiše v ta imenik po posredovanju obeh zahtevnih izjav.«

11. Mirovanje (25. člen)

25. člen govori o možnosti **mirovanja statusa SICT**, hkrati pa v 3. odstavku opozarja, da mirovanje ne vpliva na pravice in dolžnosti SICT. Po predlogu predlagatelja mirovanje statusa torej naj zadrži dolžnosti strokovnega izpopolnjevanja.

V Združenju SCIT se s tako določbo ne strinjamo, saj so razlogi za mirovanje statusa SICT praviloma nezmožnost za opravljanje pravic, ki izhajajo iz statusa SICT. Dolžnost strokovnega izpopolnjevanja v času mirovanja statusa je torej nesorazmerna z zmožnostjo SICT opravljati svoje delo.

Predlog: Predlagamo, da se 3. odstavek 25. člena spremeni tako, da se glasi: »**V obdobju mirovanja poleg pravic mirujejo tudi obveznosti, ki so povezane z njegovim statusom.**«

12. Načini preverjanja strokovne usposobljenosti (28. člen)

28. člen v 3. odstavku navaja druge načine preverjanja strokovne usposobljenosti med katere v 2. točki uvršča tudi preverjanje vestnosti s pomočjo treh naključno predloženih izvedenskih mnenj, cenitev ali prepisov tolmačenj, izdelanih v minulem obdobju imenovanja.

Dikcija citirane točke je v svojem bistvu precej ohlapna in dopušča vrsto interpretacij.

Predlagatelj zakona naj v 2. točki 3. odstavka 28. člena za potrebe **varovanja tajnosti posredovanih** podatkov zahteva anonimiziranje osebnih in drugih občutljivih podatkov v naključno izbranem izvedenskem mnenju, cenitvi ali sodnem prevodu. Razkrivanje zaupnih podatkov namreč predstavlja lažjo disciplinsko kršitev.

V isti točki naj se za sodnega tolmača jasno zapiše, da naj ta predloži **sodni prevod** (t.j. pisni prevod z overitveno klavzulo sodnega tolmača). Razlaga »sodnega tolmačenja« predstavlja zvočni zapis obravnave, ne pa pisni prevod. Sodni tolmač lahko torej predloži le **sodni prevod**, ne pa tudi sodno tolmačenje, saj sam nima dostopa do zvočnih posnetkov, niti mu sodišče po uradni dolžnosti ne bo izročilo zapisnika obravnave. Vsled navedenega naj se pojem »sodno tolmačenje« v celoti črta.

Predlog: Predlagamo, da se 2. točka 3. odstavka 28. člena spremeni tako, da se glasi: »preveri vestnost izdelave treh naključno predloženih izvedenskih mnenj, cenitev **ali sodnih prevodov**, izdelanih v minulem obdobju imenovanja, **v katerih so predhodno bili vsi osebni in drugi podatki anonimizirani,**«

13. Disciplinski ukrepi (30. člen)

Predlog: V 1. in v 2. točki 1. odstavka 30. člena naj se skladno s pojasnili navedenimi v 5., 6., 7., 8. in 11. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* pojem »tolmačenje« dopolni tako, da se bo točka glasila: »Disciplinski ukrepi za lažje kršitve opravljanja sodnega izvedeništva, cenilstva **ali prevajanja in tolmačenja**« (1. točka 1. odstavka 30. člena) in »Disciplinski ukrepi za hujše kršitve opravljanja sodnega izvedeništva, cenilstva **ali prevajanja in tolmačenja**« (2. točka 1. odstavka 30. člena)

14. Disciplinske kršitve (31. člen)

Skladno s pojasnili navedenimi v 5., 6., 7., 8., 11. in 14. točki *Mnenja in pripomb Združenja SCIT* naj se pojem »sodno tolmačenje« v 31. členu na vseh mestih, na katerih se pojavi pojem »sodno tolmačenja« dopolni tako, da se ta glasi: »sodnega izvedeništva, cenilstva **ali prevajanja in tolmačenja**«.

15. Sklep o uvedbi (35. člen)

2. odstavek 35. člena

Glej pripombo in predlog v točki 5., 6., 7., 8., 11. 14. in 15 *Mnenja in pripomb Združenja SCIT*.

2. stavek 3. odstavka 35. člena

Glej pripombo in predlog v točki 13 *Mnenja in pripomb Združenja SCIT*.

Navkljub dejstvu, da je predlagatelj zakona v komentarju k 35. členu zaradi nejasne rabe pojma »prepisi tolmačenj (prevodi)« le-temu dodal pojasnilo v oklepajih, pa je pomenska raba besede *tolmačenje* oz. *tolmačenja* močno vezana na delo ustnega prevajanja in ga kot takega ni možno uporabljati v vlogi nadpomenke za *prevajanje in tolmačenje*.

16. Začasna prepoved (39. člen)

1. odstavek 39. člena

Glej pripombo in predlog v točki 5., 6., 7., 8., 11, 14. in 15 *Mnenja in pripomb Združenja SCIT*.

17. Razrešitev (43. člen)

1. in 3. točka 1. odstavka 43. člena

Glej pripombo in predlog v točki 5., 6., 7., 8., 11, 14. in 15 *Mnenja in pripomb Združenja SCIT*.

18. Začasna prepoved (45. člen)

1. odstavek 45. člena

Glej pripombo in predlog v točki 5., 6., 7., 8., 11, 14. in 15 *Mnenja in pripomb Združenja SCIT*.

19. Pravica do plačila za opravljeno delo (46. člen)

Opozorili bi radi na neenotno rabo pojma »plačilo«.

Zakon o pravdnem postopku (ZPP), kot tudi Zakon o kazenskem postopku (ZKP), po katerih sodišča odmerjajo nagrade in stroške SICT, dosledno uporabljajo termin »stroški« (npr. materialni stroški, prevozni stroški, prenočitve itd.) in »nagrado« (odmena za delo). Tako določajo npr. 249. člen ZPP (nagrada za delo) in 92/2 člen ZKP (nagrada in stroški za izvedenca), 267/5. člen ZKP (nagrada izvedenca) ipd. Če bo ZSICT odstopil od enotno uporabljenega izraza »nagrada za delo« in hkrati ne bo spremenil dikcije v ZPP in ZKP (npr. v 58. členu), bo prišlo do nedosledne zakonske dikcije, ki bo med posameznimi zakoni neskladna. Takšna neskladnost pa lahko vedno sproži spore glede razlage zakonskega besedila. Čeprav so pripombe stroke glede uporabljenega izraza »nagrada« razumljivi, bi uvedba popolnoma novega izraza v ZSICT uvedla neenotnost v siceršnji in dosedanje zakonski dikciji, saj bodo sodišča v svojih sklepih o odmeri stroškov in nagrade SICT še vedno morala uporabiti dikcijo, kot izhaja iz njihovih postopkovnikov.

Predlog: Predlagamo, da se izrazi *plačilo*, *nagrada* in *stroški* ustrezno med seboj uskladijo v navedenih zakonih.

